

Väliaikainen versio

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

22 päivänä marraskuuta 2018 (*)

Ennakkoratkaisupyyntö – SEUT 56 ja SEUT 63 artikla – Palvelujen tarjoamisen vapaus ja pääomien vapaa liikkuvuus – Luottolaitokset – Vakausmaksu ja vakausmaksun erityisosuus, jotka lasketaan Itävaltaan sijoittautuneiden luottolaitosten konsolidoimattoman taseen perusteella – Rajatylittävien pankkiliketoimien huomioon ottaminen – Toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneiden tytäryhtiöiden liketoimien huomiotta jättäminen – Erilainen kohtelu – Rajoitus – Oikeuttaminen

Asiassa C-625/17,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Verwaltungsgerichtshof (ylin hallintotuomioistuin, Itävalta) on esittänyt 18.10.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 3.11.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank AG

vastaa

Finanzamt Feldkirch,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: varapresidentti R. Silva de Lapuerta, joka hoitaa ensimmäisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J.-C. Bonichot (esittelevä tuomari), A. Arabadjiev, E. Regan ja C. G. Fernlund,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank AG, edustajanaan C. Nauer, Rechtsanwalt,
- Itävallan hallitus, asiamiehenään G. Hesse,
- Euroopan komissio, asiamiehinään R. Lyal, N. Gossement ja C. Tritz,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 56 ja SEUT 63 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank AG (jäljempänä Hypothekenbank) ja Finanzamt Feldkirch (Feldkirchin verotoimisto, Itävalta) ja jossa ovat kyseessä viimeksi mainitun 20.1.2015 tekemät päätökset, joissa vahvistetaan Hypothekenbankin vuodelta 2014 maksettavaksi tulevan vakaussmaksun ja vakaussmaksun erityisosuuden määrä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Vakaussmaksulain (Stabilitätsabgabegesetz, jäljempänä StabAbgG), joka annettiin 30.12.2010 annetulla vuoden 2011 talousarvion saatelailla (Budgetbegleitgesetz 2011; BGBl. I, 111/2010), 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Luottolaitosten toiminnasta on maksettava vakaussmaksu. Tässä liittovaltion laissa tarkoitettuja luottolaitoksia ovat ne, joilla on pankkitoiminnasta annetun lain (Bankwesengesetz; BGBl. 532/1993) mukainen toimilupa, sekä ulkomaisten luottolaitosten sivutoimipaikat, joilla on pankkitoiminnasta annetun lain mukainen oikeus tarjota palveluja Itävaltaan sijoittautuneen sivutoimipaikan välityksellä. – –”

4 StabAbgG:n, sellaisena kuin se oli voimassa ennen liittovaltion lakia BGBl. I, 184/2013, 2 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Vakaussmaksun määrittämisperuste on luottolaitoksen keskimääräinen konsolidoidun taseen summa (2 momentti), vähennettynä 2 momentissa mainituilla määrillä. Kalenterivuosille 2011, 2012 ja 2013 on otettava perusteeksi vuonna 2010 päättyneen liiketoimintavuoden keskimääräinen konsolidoidun taseen summa. Sitä seuraavasta kalenterivuodesta lähtien on otettava perusteeksi sen liiketoimintavuoden, joka päättyy sitä kalenterivuotta edeltävänä vuonna, jonka osalta vakaussmaksu on suoritettava, keskimääräinen konsolidoidun taseen summa.

– –

(6) Edellä 1 §:ssä tarkoitettujen luottolaitosten osalta, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa – – ja jotka toimivat Itävallassa sivutoimipaikan kautta, on laskettava 1–5 momentin säännösten mukaisesti tälle sivutoimipaikalle kohdennettavan liiketoimivolyymien kuvitteellinen taseen summa, joka muodostaa määrittämisperusteen.”

5 StabAbgG:n, sellaisena kuin se oli voimassa ennen liittovaltion lakia BGBl. I, 13/2014, 3 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Vakaussmaksu on 2 §:n mukaisen määrittämisperusteen sen osan osalta,

1. joka ylittää miljardin euron summan ja joka ei ylitä 20 miljardin euron summaa, 0,055 %,
2. joka ylittää 20 miljardin euron summan, 0,085 %.”

6 StabAbgG:n, sellaisena kuin se on muutettuna liittovaltion lailla BGBl. I, 13/2014, 3 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Vakaussmaksu on 2 §:n mukaisen määrittämisperusteen sen osan osalta,

1. joka ylittää miljardin euron summan ja joka ei ylitä 20 miljardin euron summaa, 0,09 %,
2. joka ylittää 20 miljardin euron summan, 0,11 %.”

7 StabAbgG:n 7a §:n 1 momentin mukaan vakaumaksun erityisosuus lasketaan prosentuaalisena osuutena vakaumaksuna suorittavasta määrästä.

8 StabAbgG:n 7b §:n 2 momentin mukaan vuotta 2014 koskevan vakaumaksun määrä lasketaan mainittujen, ennen liittovaltion laeilla BGBl. I, 184/2013 ja BGBl. I, 13/2014 tehtyjä muutoksia ja niiden jälkeen voimassa olleiden säännösten yhdistetyn soveltamisen perusteella.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

9 Hypothekenbank on Itävaltaan sijoittautunut luottolaitos, joka tarjoaa pankkipalveluja Itävallassa ja muissa jäsenvaltioissa asuville asiakkaille. Hypothekenbankin taseen summa muodostuu huomattavilta osin muissa jäsenvaltioissa asuvien asiakkaiden kanssa toteutetuista pankkiliiketoimista; vuonna 2014 niiden osuus oli lähes neljäsosan.

10 Feldkirchin verotoimisto vahvisti 20.1.2015 tekemillään kahdella päätöksellä StabAbgG:n nojalla Hypothekenbankin vuodelta 2014 maksettavaksi tulevan vakaumaksun ja vakaumaksun erityisosuuden määrän. Bundesfinanzgericht (liittovaltion verotuomioistuin, Itävalta) hylkäsi näistä päätöksistä nostetun kanteen 1.4.2016 antamallaan ratkaisulla.

11 Hypothekenbank väittää Verwaltungsgerichtshofissa (ylin hallintotuomioistuin, Itävalta) tekemänsä valituksen tueksi, että sen ei kuulu maksaa vakaumaksua ja vakaumaksun erityisosuutta, koska ne ovat valtiontukia koskevien sääntöjen ja toisaalta palvelujen tarjoamisen vapauden ja pääomien vapaan liikkuvuuden vastaisia. Hypothekenbank väittää erityisesti, että StabAbgG:n 2 §:llä saadaan aikaan syrjintää, koska siinä säädetään samanlaisten liiketoimien erilaisesta kohtelusta. Pankkiliiketoimia, jotka Itävaltaan sijoittautunut luottolaitos toteuttaa muissa jäsenvaltioissa asuvien henkilöiden kanssa ilman välikäsiä tai toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan sivuliikkeen kautta, otetaan huomioon riidanalaisten maksujen määrittämisperustetta laskettaessa, kun taas samoja liiketoimia, jotka on toteutettu toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneiden tytäryhtiöiden kautta, ei oteta huomioon.

12 Näin ollen konsernia verotetaan edullisemmin kuin konserniin kuulumatonta yritystä. Konsernin ollessa kyseessä kriteerin, jonka mukaan maksu on suoritettava konsolidoimattomasta taseen summasta, automaattisena vaikutuksena on, että muuhun jäsenvaltioon kuin Itävaltaan sijoittautuneiden tytäryhtiöiden taseita ei oteta huomioon kyseisten maksujen määräytymisperusteessa. Toisin on sellaisen yksittäisen yhtiön osalta, joka tarjoaa itse tai sivuliikkeen välityksellä palveluja muissa jäsenvaltioissa kuin Itävallassa, koska nämä palvelut otetaan automaattisesti huomioon tämän yhtiön taseessa ja sen maksettavaksi kuuluvan vakaumaksun määräytymisperusteessa. Tämä tilanne merkitsee syrjintää, niin kuin käy ilmi 5.2.2014 annetusta tuomiosta Hervis Sport- és Divatkereskedelmi (C-385/12, EU:C:2014:47). Tällainen syrjintä on omiaan haittaamaan pankkipalvelujen tarjoamista muissa jäsenvaltioissa kuin Itävallassa. Se olisi voitu välttää, jos vakaumaksun ja vakaumaksun erityisosuuden määräytymisperuste olisi laskettu konsolidoidun taseen summan perusteella ja niin, että huomioon olisi otettu sellaiset samanluonteiset maksut, jotka tytäryhtiön on mahdollisesti maksettava toisessa jäsenvaltiossa.

13 Verwaltungsgerichtshofin mukaan on epäselvää, seuraako 5.2.2014 annetusta tuomiosta Hervis Sport- és Divatkereskedelmi (C-385/12, EU:C:2014:47), joka on annettu sijoittautumisvapauden alalla, sekä 2.6.2005 annetusta tuomiosta komissio v. Italia (C-174/04,

EU:C:2005:350), 12.12.2006 annetusta tuomiosta Test Claimants in the FII Group Litigation (C-446/04, EU:C:2006:774) ja 24.5.2007 annetusta tuomiosta Holböck (C-157/05, EU:C:2007:297), jotka koskevat pääomien vapaata liikkuvuutta, että StabAbgG ei ole yhteensopiva unionin oikeuden kanssa.

14 Lisäksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa valtiontukia koskevien sääntöjen soveltamisen osalta, että erityisesti 6.10.2015 annetusta tuomiosta Finanzamt Linz (C-66/14, EU:C:2015:661, 21 kohta) käy ilmi, että ne, joilla on velvollisuus suorittaa maksu, eivät voi vapautua kyseisen maksun suorittamisesta vetoamalla siihen, että muiden yritysten hyväksi toteutettua verotuksellista toimenpidettä on pidettävä valtiontukena. Se katsoo näin ollen, että ennakkoratkaisukysymykset eivät ole tältä osin tarpeen.

15 Näissä olosuhteissa Verwaltungsgerichtshof on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko lainsäädäntö, jossa säädetään luottolaitoksen taseen summasta maksettavasta maksusta, ristiriidassa SEUT 56 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen mukaisen palvelujen tarjoamisen vapauden ja/tai SEUT 63 artiklan mukaisen pääomien ja maksujen vapaan liikkuvuuden kanssa, kun luottolaitokselta, jonka kotipaikka on Itävallassa, vaaditaan maksun suorittaminen muualla Euroopan unionissa olevien asiakkaiden kanssa toteutetuista pankkiliiketoimista, kun taas tämä ei koske luottolaitosta, jonka kotipaikka on Itävallassa ja joka suorittaa tällaisia liiketoimia luottolaitoskonsernin emoyhtiönä muualla Euroopan unionissa kotipaikkansa omaavan, tähän konserniin kuuluvan sellaisen luottolaitoksen kautta, jonka tase konsolidoidaan tähän konserniin kuulumisen vuoksi konsernin emoyhtiönä toimivan luottolaitoksen taseen kanssa, koska maksu on suoritettava konsolidoimattomasta (eli konsernin tilinpäätökseen kuulumattomasta) taseen summasta?

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Alustavat huomautukset

16 Ennakkoratkaisupyyynnöstä käy ilmi, että vakausmaksu ja vakausmaksun erityisous, joiden laillisuus on riitautettu pääasiassa, kannetaan Itävaltaan sijoittautuneilta luottolaitoksilta ja ulkomaisten luottolaitosten Itävaltaan sijoittautuneilta sivuliikkeiltä. Näiden maksujen määrittämisperuste lasketaan Itävaltaan sijoittautuneiden luottolaitosten osalta niiden keskimääräisen konsolidoimattoman taseen summan perusteella ja ulkomaisten yhtiöiden sivuliikkeiden osalta kuvitteellisen taseen perusteella. Termi konsolidoimaton tarkoittaa, että vakausmaksu ja vakausmaksun erityisous lasketaan kunkin oikeushenkilön taseen summan perusteella sitä erikseen tarkasteltuna eikä konsernin konsolidoidun taseen perusteella.

17 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut, pankkiliiketoimet heijastuvat luottolaitosten taseen summaan. Tästä seuraa, että pääasiassa suoritettavien maksujen määrä vaihtelee Itävaltaan sijoittautuneiden luottolaitosten suoraan tai sivuliikkeissään toteuttamien pankkiliiketoimien perusteella. Tällaisten Itävaltaan sijoittautuneiden luottolaitosten muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden tytäryhtiöiden toteuttamia pankkiliiketoimia ei oteta huomioon näiden maksujen perustetta laskettaessa.

18 Lisäksi on todettava, että pääasiassa ei ole kyseessä pääasian valittajan eli Hypotheckenbankin mahdollisuus tarjota palveluja muussa jäsenvaltiossa kuin Itävallassa olevan kiinteän toimipaikan avulla tai sijoittautua sinne. Kuten se on itse todennut kirjallisissa huomautuksissaan, se tarjoaa palveluja muissa jäsenvaltioissa asuville asiakkailleen käyttämättä niihin sijoittautunutta kiinteää toimipaikkaa.

19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelelee kysymyksellään siten pääasiallisesti, onko SEUT 56 ja SEUT 63 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle siltä osin kuin siinä säädetään, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisten Itävaltaan sijoittautuneiden luottolaitosten, jotka tarjoavat palveluja muissa jäsenvaltioissa asuville asiakkailleen käyttämättä niihin perustettua kiinteää toimipaikkaa, on maksettava tietty maksu ”keskimääräisen konsolidoimattoman taseen summan perusteella”, mikä kattaa näiden laitosten muiden jäsenvaltioiden kansalaisten kanssa suoraan toteuttamat pankkiliiketoimet, vaikka samoja liiketoimia ei oteta huomioon, kun Itävaltaan sijoittautuneiden luottolaitosten tytäryhtiöt ovat toteuttaneet ne, jos näiden tytäryhtiöiden kotipaikka on muissa jäsenvaltioissa.

Sovellettava vapaus

20 Koska ennakkoratkaisukysymys on esitetty sekä SEUT 56 artiklan että SEUT 63 artiklan osalta, aluksi on ratkaistava, voidaanko pääasioissa kyseessä olevan kaltaisella kansallisella säännöstöllä vaikuttaa palvelujen tarjoamisen vapauden ja pääomien vapaan liikkuvuuden käyttämiseen, ja jos voidaan, missä määrin (tuomio 21.6.2018, Fidelity Funds ym., C-480/16, EU:C:2018:480, 32 kohta).

21 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyyntöä käy ilmi, että siltä osin kuin pankkipalveluja tarjotaan muissa jäsenvaltioissa kuin Itävallassa asuville henkilöille, Itävaltaan sijoittautuneita luottolaitoksia kohdellaan vakaumaksun ja vakaumaksun erityisosoituksen osalta eri tavalla sen mukaan, tarjoavatko ne tällaisia palveluja ilman välikäsiä vai muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden tytäryhtiöiden kautta.

22 Hypothekenbank väittää Verwaltungsgerichtshofissa, että tällainen erilainen kohtelu on syrjivää ja omiaan haittaamaan yhtäältä pankkipalvelujen tarjoamista muissa jäsenvaltioissa kuin Itävallassa ja toisaalta pääomien vapaata liikkuvuutta.

23 Unionin tuomioistuin on jo katsonut tässä yhteydessä, että ammattimaisen luotonantotoiminnan kaltaiset pankkiliiketoimet liittyvät periaatteessa sekä SEUT 56 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa tarkoitettuun palvelujen tarjoamisen vapauteen että SEUT 63 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa tarkoitettuun pääomien vapaaseen liikkuvuuteen (tuomio 3.10.2006, Fidium Finanz, C-452/04, EU:C:2006:631, 43 kohta).

24 Lisäksi on syytä muistuttaa, että kun kansallinen toimenpide liittyy samalla sekä palvelujen tarjoamisen vapauteen että pääomien vapaaseen liikkuvuuteen, unionin tuomioistuin tutkii kyseessä olevaa toimenpidettä pääsääntöisesti vain suhteessa toiseen näistä vapauksista, jos niistä jompikumpi on pääasian olosuhteissa täysin toissijainen toiseen vapauteen nähden ja voidaan liittää siihen (tuomio 26.5.2016, NN (L) International, C-48/15, EU:C:2016:356, 39 kohta).

25 Vaikuttaa siltä, että pääasian olosuhteissa palvelujen tarjoamisen vapauden näkökohta menee pääomien vapaan liikkuvuuden edelle. Hypothekenbank pyrkii näet lausumillaan, sellaisina kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on tiivistänyt ne, tuomaan esiin, että se, että pankkiliiketoimet, jotka se toteuttaa ilman välikäsiä muissa jäsenvaltioissa kuin Itävallassa asuvien asiakkaiden kanssa, otetaan huomioon vakaumaksua ja vakaumaksun erityisosoitusta laskettaessa, nostaa näiden liiketoimien hintaa ja tekee siten rajat ylittävästä toiminnasta vähemmän houkuttelevaa. Tällainen seuraus koskee määräävästi palvelujen vapaata liikkuvuutta, kun taas vaikutukset pääomien vapaalle liikkuvuudelle ovat vain sen väistämätön seuraus.

26 Näin ollen ennakkoratkaisukysymystä ei ole arvioitava pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien SEUT 63 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen vaan palvelujen tarjoamisen vapautta

koskevien SEUT 56 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen valossa.

Sijoittautumisvapauden rajoittaminen

27 On todettava, että riippumatta siitä, ovatko vakaussmaksu ja vakaussmaksun erityisosoitus välittömiä vai välillisiä veroja tai maksuja, tällaisia maksuja ei ole yhdenmukaistettu unionissa, ja ne kuuluvat näin ollen jäsenvaltioiden toimivallan piiriin, mutta unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan niiden on kuitenkin tätä toimivaltaansa käyttäessään noudatettava unionin oikeutta (tuomio 1.12.2011, komissio v. Unkari, C-253/09, EU:C:2011:795, 42 kohta).

28 SEUT 56 artiklassa kielletään sellaisen kansallisen lainsäädännön soveltaminen, jonka vuoksi palvelujen tarjoaminen jäsenvaltioiden välillä on vaikeampaa kuin niiden tarjoaminen pelkästään yhden jäsenvaltion sisällä. Oikeuskäytännön mukaan SEUT 56 artiklassa vaaditaan poistamaan kaikki palvelujen tarjoamisen vapautta koskevat rajoitukset, jotka on asetettu sillä perusteella, että niiden tarjoaja on sijoittautunut muuhun jäsenvaltioon kuin siihen, jossa palvelut suoritetaan (tuomio 25.7.2018, TTL, C-553/16, EU:C:2018:604, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Palvelujen tarjoamisen vapauden rajoituksia ovat jäsenvaltion toteuttamat sellaiset toimenpiteet, joilla kielletään tämän vapauden käyttäminen, haitataan sitä tai tehdään se vähemmän houkuttelevaksi (tuomio 25.7.2018, TTL, C-553/16, EU:C:2018:604, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

30 SEUT 56 artiklassa jäsenvaltioiden kansalaisille annettuun palvelujen tarjoamisen vapauteen kuuluu myös passiivinen palvelujen tarjoamisen vapaus eli palvelujen vastaanottajien vapaus mennä toiseen jäsenvaltioon käyttääkseen siellä jotakin palvelua ilman, että siirtymistä rajoitetaan (tuomio 9.3.2017, Píring, C-342/15, EU:C:2017:196, 35 kohta).

31 Tässä yhteydessä on todettava, että vakaussmaksussa ja vakaussmaksun erityisosoituksessa ei tehdä mitään eroa asiakkaiden alkuperän tai suorituspaikan perusteella. Laskettaessa näiden maksujen määrittämisperustetta Itävaltaan sijoittautuneiden luottolaitosten keskimääräisen konsolidoimattoman taseen summan perusteella huomioon otetaan näet kaikki pankkiliiketoimet, jotka tällainen laitos on toteuttanut ilman välikäsiä Itävallassa tai toisessa jäsenvaltiossa.

32 Myöskään pelkästään sitä seikkaa, että nämä maksut ovat omiaan korottamaan pankkiliiketoimien hintaa, ei voida pitää esteenä palvelujen tarjoamisen vapaudelle. Kuten unionin tuomioistuin on näet todennut, SEUT 56 artiklassa ei kielletä toimenpiteitä, joiden ainoana vaikutuksena on aiheuttaa lisäkustannuksia kyseessä olevalle palvelujen tarjoamiselle ja jotka vaikuttavat samalla tavalla palvelujen tarjoamiseen jäsenvaltioiden välillä ja niiden tarjoamiseen jäsenvaltion sisällä (tuomio 8.9.2005, Mobistar ja Belgacom Mobile, C-544/03 ja C-545/03, EU:C:2005:518, 31 kohta ja tuomio 11.6.2015, Berlington Hungary ym., C-98/14, EU:C:2015:386, 36 kohta).

33 Väitteestä, jonka mukaan Itävaltaan sijoittautuneita pankkilaitoksia, jotka toteuttavat pankkiliiketoimia toisessa jäsenvaltiossa ilman välikäsiä, kohdellaan syrjivästi verrattuna pankkilaitoksiin, jotka tarjoavat tätä palvelua toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneiden itsenäisten tytäryhtiöiden avulla, on todettava, että viimeksi mainitut laitokset ovat valinneet, että ne käyttävät niille SEUT 49 ja SEUT 54 artiklassa myönnettyä sijoittautumisvapautta, kun taas ensin mainitut ovat sijoittautuneet ainoastaan Itävaltaan ja ne tarjoavat rajatylittäviä palveluja, jotka kuuluvat SEUT 56 artiklassa taatun palvelujen tarjoamisen vapauden piiriin.

34 Unionin tuomioistuin on jo katsonut tässä yhteydessä, että palvelujen tarjoamisen vapauden ja sijoittautumisvapauden soveltamisalat on erotettava toisistaan. Tässä yhteydessä on

määritettävä, onko talouden toimija sijoittautunut siihen jäsenvaltioon, jossa se tarjoaa kyseistä palvelua. Kun toimija on sijoittautunut jäsenvaltioon, jossa se tarjoaa palveluaan, se tulee sijoittautumisvapauden soveltamisalueelle, sellaisena kuin se on määritelty SEUT 49 artiklassa. Kun talouden toimija sitä vastoin ei ole sijoittautunut määränpääjäsenvaltioon, se on palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen mukainen rajat ylittävien palvelujen tarjoaja (ks. vastaavasti tuomio 11.12.2003, Schnitzer, C-215/01, EU:C:2003:662, 28 ja 29 kohta ja tuomio 10.5.2012, Duomo Gpa ym., C-357/10–C-359/10, EU:C:2012:283, 30 kohta).

35 Sijoittautumisvapautta koskevissa EUT-sopimuksen määräyksissä tarkoitettu sijoittautumisen käsite merkitsee pysyväisluonteista taloudellisen toiminnan tosiasiallista harjoittamista vastaanottajana olevassa jäsenvaltiossa sijaitsevasta kiinteästä toimipaikasta käsin. Se edellyttää näin ollen kyseessä olevan yhtiön todellista asettautumista mainittuun jäsenvaltioon ja taloudellisen toiminnan tosiasiallista harjoittamista siellä (tuomio 12.9.2006, Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas, C-196/04, EU:C:2006:544, 54 kohta).

36 Sitä vastoin sen tilanteen varalta, että palvelujen tarjoaja siirtyy muuhun jäsenvaltioon kuin siihen, johon se on sijoittautunut, EUT-sopimuksen palveluja koskevissa määräyksissä ja erityisesti SEUT 57 artiklan kolmannessa kohdassa määrätään, että palvelujen tarjoaja harjoittaa siellä toimintaansa tilapäisesti (tuomio 30.11.1995, Gebhard, C-55/94, EU:C:1995:411, 26 kohta ja tuomio 11.12.2003, Schnitzer, C-215/01, EU:C:2003:662, 27 kohta).

37 Näissä olosuhteissa jäsenvaltiot saavat ottaa nämä eroavuudet huomioon ja näin ollen kohdella eri tavalla verotuksessa henkilöiden ja yritysten toimintoja sen mukaan, kuuluvatko ne sijoittautumisvapauden tai palvelujen tarjoamisen vapauden piiriin, mikä tarkoittaa periaatteessa erilaisia oikeudellisia ja taloudellisia seurauksia.

38 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kansallinen lainsäädäntö ei ole omiaan haittamaan palvelujen tarjoamisen vapauden käyttöä tai tekemään siitä vähemmän houkuttelevaa.

39 Siitä, että ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella on epäselvyyttä siitä, onko pääasian kantajan sen käsiteltävänä olevassa asiassa mainitsemalla 5.2.2014 annetulla tuomiolla Hervis Sport- és Divatkereskedelmi (C-385/12, EU:C:2014:47) merkitystä, on muistutettava, että unionin tuomioistuin katsoi tuon tuomion 37–41 kohdassa ja 26.4.2018 antamansa tuomion ANGED (C-234/16 ja C-235/16, EU:C:2018:281) 23 kohdassa, että pakollinen maksu, joka perustuu näennäisen objektiiviseen erotteluperusteeseen mutta jolla saatetaan sen ominaispiirteiden vuoksi suurimmassa osassa tapauksia tosiasiallisesti huonompaan asemaan yhtiöt, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa ja jotka ovat sellaisiin yhtiöihin rinnastettavassa tilanteessa, joiden kotipaikka on kyseisen maksun kantavassa jäsenvaltiossa, merkitsee yhtiöiden kotipaikan sijaintiin perustuvaa, SEUT 49 ja SEUT 54 artiklassa kiellettyä välillistä syrjintää.

40 Kuten kuitenkin nyt annettavan tuomion 18 ja 26 kohdasta käy ilmi, Hypothekebank ei voi pääasian oikeudenkäynnissä vedota EUT-sopimuksen sijoittautumisvapautta koskevien määräysten rikkomiseen.

41 Lisäksi SEUT 267 artiklassa tarkoitetussa menettelyssä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on määrittää unionin tuomioistuimelle esittämiinsä kysymyksiin liittyvät tosiseikat (tuomio 10.7.2018, Jehovan todistajat, C-25/17, EU:C:2018:551, 28 kohta).

42 On totta, että Hypothekebank väittää unionin tuomioistuimelle toimittamissaan kirjallisissa huomautuksissa, että käytännössä Itävaltaan sen rajojen läheisyyteen sijoittautuneet alueelliset luottolaitokset tarjoavat useammin rajatylittäviä palveluja kuin muut tähän jäsenvaltioon sijoittautuneet alueelliset luottolaitokset, minkä seurauksena vakausmaksu ja vakausmaksun

erityisosoitus vaikuttavat pääasiallisesti ensin mainittuihin laitoksiin. Tämä tilanne tarkoittaa sen mukaan syrjintää, joka on verrattavissa syrjintään, josta oli kyse 5.2.2014 annetussa tuomiossa Hervis Sport- és Divatkereskedelmi (C-385/12, EU:C:2014:47). Hypothekenbankin Itävallan pankkisektorista toimittamien vähäisten tietojen perusteella ei ole kuitenkaan mahdollista selvittää, pitävätkö sen väitteet paikkansa. Joka tapauksessa on niin, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole tuonut esiin näitä tosiseikkoja.

43 Koska näin ollen ei ole osoitettu, että pääasiassa kyseessä oleva lainsäädäntö on omiaan saamaan aikaan tilanteen, joka on verrattavissa tilanteeseen, josta oli kyse 5.2.2014 annetussa tuomiossa Hervis Sport- és Divatkereskedelmi (C-385/12, EU:C:2014:47), ei ole tarpeen tutkia, voidaanko nyt annettavan tuomion 39 kohdassa viitattua oikeuskäytäntöä soveltaa analogian nojalla palvelujen tarjoamisen vapauteen.

44 Kaiken edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että SEUT 56 artiklaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle siltä osin kuin siinä säädetään, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisten Itävaltaan sijoittautuneiden luottolaitosten, jotka tarjoavat palveluja muissa jäsenvaltioissa asuville asiakkailleen käyttämättä niihin perustettua kiinteää toimipaikkaa, on maksettava tietty maksu ”keskimääräisen konsolidoimattoman taseen summan perusteella”, mikä kattaa näiden laitosten muiden jäsenvaltioiden kansalaisten kanssa suoraan toteuttamat pankkiliiketoimet, vaikka samoja liiketoimia ei oteta huomioon, kun Itävaltaan sijoittautuneiden luottolaitosten tytäryhtiöt ovat toteuttaneet ne, jos näiden tytäryhtiöiden kotipaikka on muissa jäsenvaltioissa.

Oikeudenkäyntikulut

45 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 56 artiklaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle siltä osin kuin siinä säädetään, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisten Itävaltaan sijoittautuneiden luottolaitosten, jotka tarjoavat palveluja muissa jäsenvaltioissa asuville asiakkailleen käyttämättä niihin perustettua kiinteää toimipaikkaa, on maksettava tietty maksu ”keskimääräisen konsolidoimattoman taseen summan perusteella”, mikä kattaa näiden laitosten muiden jäsenvaltioiden kansalaisten kanssa suoraan toteuttamat pankkiliiketoimet, vaikka samoja liiketoimia ei oteta huomioon, kun Itävaltaan sijoittautuneiden luottolaitosten tytäryhtiöt ovat toteuttaneet ne, jos näiden tytäryhtiöiden kotipaikka on muissa jäsenvaltioissa.

Allekirjoitukset

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.